

Mustafa KİBAROĞLU

Prof. Dr., BİLGESAM Başkanı, MEF Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü

JAPONYA'NIN ULUSLARARASI GÜVENLİK AÇISINDAN ONEMİ

Uluslararası ilişkiler teorileri çerçevesinde realist paradigma, güçlü bir ülke olmak öncelikle güçlü ekonomi, gelişmiş sanayi, ileri seviyelerde bilimsel araştırma, geniş mali kaynaklar ve planlı ve programlı ciddi siyasi yönetimler gerektirdiğini önerir.

Bunların hepsine fazlasıyla sahip olan Japonya'nın, realist paradigmanın önerdiği şekilde, uluslararası arena da askeri bir güç olarak öne çıkmak yönünde, imkânları nispetinde değerlendirildiğinde, çok fazla kaynak ya da gayret sarfeden bir ülke konumunda olduğunu söylemek pek mümkün değil.

Japonya'nın uzun yıllar boyunca bu düşük profilli olarak süregelen tutumu hep dikkat çekici olmuştur. Ancak, Ekim 2006'da Kuzey Kore'nin ilk nükleer silah denemesini gerçekleştirmesiyle birlikte, Japonya'nın bu gelişmeler karşısında nasıl bir hareket tarzı belirleyeceği ve olası tutum değişikliğinin uluslararası barış ve güvenlik ortamına ne gibi etkileri olabileceği konusunda farklı görüşler ortaya konulmaya başlanmıştır.

Bu düşüncelerle, bu yazımızda ilk olarak kısaca Japonya'nın uluslararası güvenlik anlayışı irdelenecektir ve savunma doktrininin tarihsel çerçevesi ve ulusal değerleri vurgulanacaktır. Daha sonra, kitle imha silahları ve balistik füzelerin yayılması tehdidi kapsamında Japonya'nın Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti (Kuzey Kore) ve Çin Halk Cumhuriyeti ile yaşadığı sorunlar ve güvenlik kaygıları ele alınacaktır. Son olarak Japonya'nın tutumunun ve dönüşümünün uluslararası güvenlik ve istikrara etkilerinin neler olabileceği konusu işlenecektir.

Japonya'nın Savunma Doktrininin Tarihsel Çerçevesi

Japonya'nın son yüz elli yıllık tarihinde en dikkat ekici unsurları hızlı modernleşme ve militarizmdir. Japonya, 20. yüzyılın ilk yarısında, ekonomik ve askeri gelişmişlik bakımından Batılı ülkelere yakın bir standart tutturabilmiş ancak kendisi Batılı olmayan bir ülkedir. Bu durum Japonya'da devlet ve toplum düzeyinde yoğun bir militarizasyona ve emperyalist yönelimlere yol açmıştır.

İkinci Dünya Savaşı'nın sonu ile birlikte Japonya'nın bölgesindeki emperyalist yayılması sona ermiştir. Savaşın hemen sonrasında ise Japonya belli başlı özelliklerini yeni baştan tanımlamak durumunda kalmıştır.

1947'de Japonya "Barış Anayasası" olarak adlandırılan yeni bir Anayasa benimsemiştir. Söz konusu Anayasanın 9. Maddesi bu çalışmanın konusu açısından özel önem arz etmektedir:

Madde 9 - Nizam ve adalete müstenit milletlerarası bir sulhu gönülden dileyen Japon milleti, halkın hükümlerlik hakkı olarak harpden ve milletler arası anlaşmazlıkları hal işinde tehdit ve kuvvet kullanmaktan, daimi şekilde feragat eder.

Bu madde Japonya'nın kimliğindeki çok önemli bir değişimi ortaya koymaktadır. İkinci Dünya Savaşı öncesi Japonya'sının emperyalist politikaları ve uygulamalarının hem kendi halkına, hem de diğer halklara çektiği acılar, Japonya'nın kendisini bir pasifist devlet olarak yeniden tanımlamasında önemli etkenlerden biri olmuştur.

Bu önemli hukuksal düzenlemenin Japon toplumu ile "çok kompleks bir ilişkisi" olagelmıştır. Bu ilişki öyle bir noktadadır ki, Madde 9'un ifade ettiği değerler Japon kimliğindeki birincil değerler olarak görülmektedir. 9. Maddeyi "nefsi müdafaa" ve "barışı koruma operasyonları" gibi uluslararası girişimlere katılmak için ordu kurmayı haklaştırmak amacıyla yeniden yorumlama girişimleri gözlemlenmiştir. Fakat, Anayasa'yı öze ve temele temas edecek düzeyde revize etme çabalarının akim kaldığı görülmektedir.

İkinci Dünya Savaşı esnasındaki insani felaketler ve yaşadığı benzersiz yıkım sebebiyle Japon kamuoyu pasifist değerleri desteklemekte ve Barış Anayasası güçlü kabul görmektedir. Bu bakımdan, Japonya'daki savunma ve güvenlik tartışmaları tarihin Japonya'ya sağladığı toplumsal ve hukuksal bağlamın ciddi bir etkisi altında cereyan etmektedir.

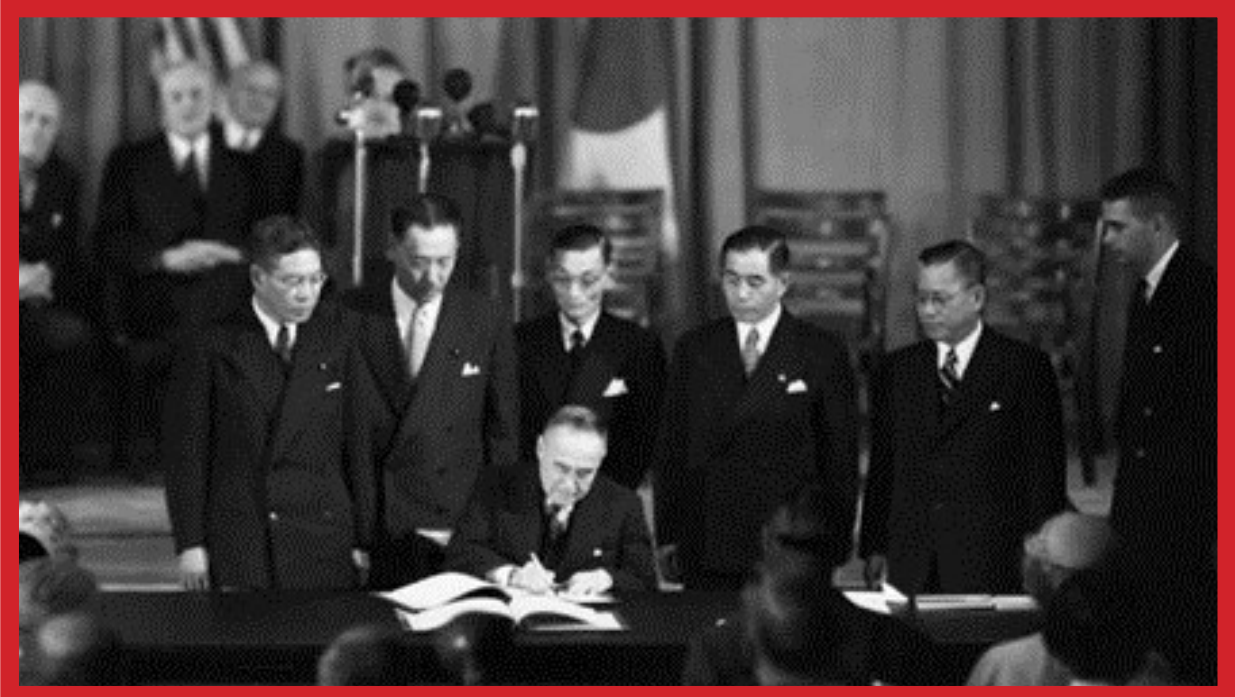
Doğu ve Batı blokları arasında Soğuk Savaşın başladığı yıllarda Japonya'nın büyük stratejik öneme sahip olması sebebiyle ABD ile yakın işbirliği ve müttefiklik anlaşmaları imzalanmıştır. Bu anlaşmalardan en önemlisi Japonya ile ABD arasında barışın resmen tesis edildiğini belgeleyen 4 Eylül 1951 tarihinde 52 ülkenin katıldığı San Francisco Barış Anlaşması Konferansı sırasında imzalanan Japonya-Amerika Güvenlik Anlaşması'dır.

Doğu ve Batı blokları arasında Soğuk Savaşın başladığı yıllarda Japonya'nın büyük stratejik öneme sahip olması sebebiyle ABD ile yakın işbirliği ve müttefiklik anlaşmaları imzalanmıştır. Bu anlaşmalardan en önemlisi Japonya ile ABD arasında barışın resmen tesis edildiğini belgeleyen 4 Eylül 1951 tarihinde 52 ülkenin katıldığı San Francisco Barış Anlaşması Konferansı sırasında imzalanan Japonya-Amerika Güvenlik Anlaşması'dır.

Bu anlaşmada vurgulanan hususların başında, Japonya'nın hiç bir zaman saldırgan bir ülke konumuna gelmesi, askeri yapılanmasını sadece savunma konsepti üzerine kurması ve Japon silahlı kuvvetlerinin diğer müttefik ülkelerin silahlı kuvvetleri ile entegre olabilecek şekilde yapılanması konuları gelmektedir.

ABD ile imzalanan Güvenlik Anlaşması'nın da işaret ettiği gibi Japonya uluslararası güvenlik alanında düşük profilli bir tutum benimsemiştir ve dış ilişkilerinde ağırlığı ekonomik ve ticari alana vermiştir. 1960'lardan itibaren hızlı bir şekilde ihracata dayalı sanayi alanında büyük gelişmeler kaydeden Japonya'nın gayri safi milli hasılası 2017 yılı itibarıyla 4.9 trilyon dolara ve kişi başına düşen milli geliri 39 bin dolara ulaşmıştır.

1951 San Francisco Barış Anlaşması'nın imzalanması

11 Mart 2011'de meydana gelen deprem ve tsunami sebebiyle yaşanan Fukushima Nükleer Santrali'ndeki kaza sonrasında ekonomisindeki daralma nedeniyle Çin'e geçilerek dünyanın üçüncü büyük ekonomisi olan Japonya'nın 2017 rakamlarıyla yıllık ihracatı 700 milyar dolar ve ithalatı 670 milyar dolar olmuştur. Diğer gelirleri ile yılda ortalama 100 milyar dolar kadar dış ticaret fazlası veren Japonya tüm bu zenginliğini sağlayan sınai kalkınmışlığının en önemli girdisi olan enerji kaynakları açısından ise çok büyük oranda dışa bağımlıdır.

Petrol ihtiyacının tamamını, doğal gaz %95'ini ve kömür ihtiyacının %96'sını ithal etmek zorunda olan Japonya bu sebeple yoğun olarak ve artan bir oranda nükleer enerjiye başvurmak durumunda kalmıştır. Japonya'nın elektrik enerjisi ihtiyacının %33.8'i Fukushima kazasından önce 54 adet nükleer reaktör vasıtasıyla karşılanmaktaydı.

Kaza sonrasında ise bütün reaktörlerini kapatan ve tek tek güvenlik kontrollerini yapan Japon yetkililer 2015'ten 2019'un ilk aylarına kadar geçen sürede toplam 9 reaktörü tekrar çalışır duruma getirmişlerdir.

Japonya'nın Tehdit Algılamaları

Soğuk Savaş yıllarında Doğu ve Batı arasındaki hassas dengeler ve ABD ile olan Güvenlik Anlaşması sebebiyle Japonya büyük ağırlık verdiği ekonomi sayesinde kazandığı geniş mali imkânları bilim ve teknoloji alanlarındaki projelere yönelik kullanma fırsatı bulmuştur.

Bu sayede ileri teknoloji ve "know-how" üreten bir ülke konumuna gelen Japonya askeri alanda siyasi irade olduğu takdirde bugün sadece kendini savunmaya yönelik yapılanmış olan silahlı kuvvetlerini çağımızın en ileri silah envanteri ile donatabilecek ve bunu da çok kısa sürede yapabilecek bir konumdadır.

İşte bu sebeple, Japonya'nın dünyada artan kitle imha silahı tehdidine karşı daha uzun süre kayıtsız kalamayacağı ve Soğuk Savaş sonrası değişen uluslararası dengeleri de gözetenerek güvenliğini yalnızca ABD'ye havale etmek yerine kendi nükleer silah envanterini oluşturacağından endişe edilmektedir.

Japonya'nın güvenlik anlayışında bölgesel ve küresel gelişmeler önemli yer tutar. Japonya'nın bölgesinde Çin, Kore Yarımadası ve Güneydoğu Asya ile ilişkileri ve bu ilişkilerinde tespit edilen tehdit algılamalarına bağlı olarak devletin perspektifi, güç dengesini ve askeri konuları ön plana alan daha ziyade geleneksel bir yaklaşım sergilemektedir.

Nükleer silahlar konusu Japonya'nın bölgesinde algıladığı potansiyel tehditlerden biridir. 1960'lardan itibaren önce Çin ve şimdi de Kuzey Kore sebebiyle bu sorunla karşılaşan Japonya'nın kendi kimliğini üzerine oturttuğu temellerden biri olarak Nükleer Silaha Sahip Olmayan Devlet statüsü ile Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması'na (NPT) bağlılığı, bu silahların özellikle de yakın çevresinde yayılmasına karşı nasıl tepki vereceğine dair ülke içerisinde tartışmalar doğurmaktadır.

Japonya - Kuzey Kore İhtilafı

Japonya coğrafi olarak çok yakın bulunduğu Kore Yarımadası ile sıkıntılı bir tarihsel geçmişe sahiptir. Amerika Birleşik Devletleri'nde Bush Yönetimi döneminde Kuzey Kore'de güç kullanarak bir rejim değişikliğine gitmesi ihtimali Japonya'da büyük endişe doğurmuştur. Böyle bir durumdan doğacak olan krizin etkilerinin hemen yayılma potansiyeli Japonya'nın yarımada ile ilgili güvenlik kaygılarını çok üst düzeye taşıma riski içermekteydi.

Soğuk Savaş yıllarında Doğu ve Batı arasındaki hassas dengeler ve ABD ile olan Güvenlik Anlaşması sebebiyle Japonya büyük ağırlık verdiği ekonomi sayesinde kazandığı geniş mali imkânları bilim ve teknoloji alanlarındaki projelere yönelik kullanma fırsatı bulmuştur.

Japonya 20. Yüzyılın başından itibaren yaklaşık yarım yüzyıl boyunca Kore Yarımadası'nda sert bir sömürge idaresi kurmuştur. Böyle bir tarihi mirasın üzerine, günümüzde Japonya'nın Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti (Kuzey Kore) ile yaşadığı çatışma konularını Kitle İmha Silahları ve Balistik füzeler olduğunu söyleyebiliriz.

1994 yılında yaşanan kriz sonrasında Kuzey Kore'nin nükleer silah programını dondurduğuna dair görüşler ortaya konulmuş olsa da, takip eden yıllarda yaşananlar Kuzey Kore'nin nükleer silah ve balistik füze programlarının devam ettiğini göstermiştir.

Nitekim, Kuzey Kore'nin 2003 yılında NPT'den çıkacağını duyurmasından sonra başlayan Kuzey Kore, Güney Kore, ABD, Rusya, Çin ve Japonya'nın katılımıyla gerçekleştirilen Altılı Görüşmeler (Six-Party Talks) tarafların bir araya gelip irtibat kanallarını açık tutmalarında önemli rol oynamıştır. Ancak, Altılı Görüşmeler 2006 yılında yaşanan daha büyük bir krizi önlemekte etkili olamamıştır.

2006 Temmuz'unda önce uzun menzilli Taep'o-Dong füzeleri ile deneme atışı gerçekleştirerek Doğu Asya'da suların ısınmasına sebep olan Kuzey Kore'nin, aynı yılın Ekim ayında ise ilk nükleer silah testini gerçekleştirdiğini açıklaması hem bölgesinde hem de dünyada büyük ilgi ve kaygı uyandırmıştır.

2006 sonunda kaldığı yerden devam eden Altılı Görüşmeler'de ise Kuzey Kore nükleer programını durdurma ve Yongbyon nükleer tesisini kapatmak üzere söz veriyse de süreci ağır götürmüş ve görüşmelerin belirlendiği son tarih olan Nisan 2007'yi tutturamamıştır. Kuzey Kore'nin hem nükleer silah

hem de balistik füze programlarında sergilediği durumu Japonya'yı çok derinden kaygılandırmaktadır.

Kuzey Kore ilk olarak 31 Ağustos 1998 tarihinde menzili 1,380 kilometreyi bulan iki aşamalı Taep'o-Dong-1 füzelerini "başarı" ile denemiştir. Japon Denizi'ni aşarak Japonya'nın doğusunda Pasifik Okyanusu'na düşen füze artık Kuzey Kore'nin istediği takdirde Japonya topraklarında dilediği her noktayı ve ABD üslerini vurabileceğini göstermiştir.

Kuzey Kore'nin füze programı artan bir hızla devam etmiştir ve 2005 yılında ise Kuzey Kore'nin Taep'o-Dong-2 füzelerinin üretimine başladığı tahmin edilmektedir. Yukarıda ifade edildiği gibi uzun menzilli Taep'o-Dong-2 füzeleri ile 2006'da yapılan test atışları Japonya'nın tamamı ve etrafındaki adaları ciddi bir tehdit altına sokmuştur. Balistik füzelere karşı belli bir korunma sağlayan anti-balistik hava savunma sistemleri birçok ülkede mevcut ise de, günümüzde var olan en gelişmiş savunma sistemleri dahi tam güven vermemektedir.

Japonya balistik füzelere karşı savunma sistemlerini geliştirmek suretiyle Kuzey Kore kaynaklı bu tehdite karşı korunmak ve caydırıcı kapasite geliştirmek yoluna gitmiştir. 2006 ve 2007 yılları itibarıyla, Japonya'nın bu alanda attığı adımlar "Patriot Advanced Capability – 3" (PAC-3) füze savunma sistemiyle beraber Kongo sınıfı AEGIS destroyerlerini SM-3 füzeleri ile donatmak olmuştur.

Balistik füzelere karşı savunma ve caydırıcılık kapasitesini güçlendirmek isteyen Japonya'nın bir diğer politikası ise yabancı füze üslerine yönelik olarak savunma amaçlı hava saldırıları düzenleme hakkını saklı tutmak olmuştur.

Bu gelişmelerin etkisi altında Japonya bünyesinde cereyan eden nükleer silah tartışmaları büyük önem kazanmıştır. Bazı analizlere göre Japonya gerek teknolojik kapasite, gerekse mevcut plütonyum stokları bakımından nükleer savaş başlığı geliştirme potansiyeli hayli yüksek bir ülkedir. Japonya'nın plütonyum stoku 2018 yılı itibarıyla 47 ton kadar olarak ifade ediliyor. Bu miktar, askeri amaçlarla kullanılması durumunda 6,000 kadar nükleer bomba yapılmasına imkan verebilir.

Ancak, Japonya gibi NPT'ye önemli ölçüde bağlılık gösteren bir ülkenin askeri amaçlarla nükleer program başlatması kolay alınacak bir siyasi karar değildir. Ayrıca, Japonya'nın nükleer denemeler gibi konularda teknik deneyimi ya da birikimi de mevcut değildir. Bu sebeple, teknolojik gelişmişlik düzeyi ne olursa olsun bazı uzmanlar tarafından Japonya'nın nükleer caydırıcılık kapasitesi geliştirmesi uzak bir ihtimal olarak da değerlendirilmektedir.

Kuzey Kore'den algıladığı tehditle etkili bir şekilde baş etmek için Japonya'nın konvansiyonel ve diplomatik caydırıcılık sergilemeye devam edeceği tahmin edilmektedir. Bununla beraber Japonya'da nükleer silah konusu artık bir tabu olmaktan da çıkmaktadır.

Japonya - Çin Halk Cumhuriyeti İhtilafı

Doğu ve Kuzeydoğu Asya'daki mevcut güvenlik durumu çerçevesinde Kuzey Kore Japonya'daki en yakın tehdit kaynağını oluşturuyorsa Çin'in de bu tehdidin arka planında rol oynadığı düşünülmektedir.

Bu sebeple, bazı güvenlik uzmanlarının Japonya'nın "kaçınılmaz" olarak nükleer silah üretme yoluna gideceği şeklinde ortaya koydukları görüşlerin temel dayanaklarından bir tanesi de Çin ile olan tarihi ihtilafı ve her iki toplumda da var olan ve hiç azalmayan nefret duygusu olarak gösterilmektedir.

Öte yandan Çin Halk Cumhuriyeti ile Japonya arasında Güney Çin Denizi'nde bulunan; Japonya'nın Senkaku, Çin'in Diaoyü olarak isimlendirdiği takımadaların hakimiyeti konusundaki anlaşmazlık Eylül 2012'de bir grup Çinlinin adaya çıkması üzerine ciddi bir krize dönüşmüştür.

Japonya hükümeti, adaların (Senkaku) sahipleri tarafından satın alındığı açıklamış, bunun üzerine Çin Halk Cumhuriyeti, 6 gemiden oluşan iki filosunu adaların 12 mil uzağına konuşlandırmıştır. Tüm bunlar üzerine Çin Halk Cumhuriyeti'nin başkenti Pekin'de halk protesto düzenlemiştir. Göstericiler, Japonya büyükelçiliği önünde sloganlı ve pankartlı eylem gerçekleştirmişlerdir.

Çin'in elinde yaklaşık 450 kadar nükleer başlık olduğuna inanılmaktadır. Bu başlıkların büyük çoğunluğu bölge ülkelerini menzili dâhiline alan balistik füzeler üzerine monte edilmiş durumdadır. Yaklaşık 24'ü karada konuşlandırılmış yaklaşık 90 kadar kıtalararası menzilli füzelere sahip olan Çin nükleer silahlanmasını hızla arttırma yoluna gitmektedir.

Çinli yöneticilerin en büyük korkusu, bugün için ABD'nin sağlamakta olduğu güvenlik şemsiyesi sayesinde Japonya'nın bir nevi kontrol altında tutulabildiği, ancak gelecekte bölgesel dengelerin de-

ğışebileceği ve Japonya'nın "nükleer güç" konumuna gelmesi için gerekli tüm alt ve üst yapıya sahip olmasıdır.

Çinli yöneticiler ayrıca nükleer silahlar kadar etkin caydırma ve savaş gücü olacak yüksek teknoloji ürünü "süper-konvansiyonel" silahların önemli rol oynayacağını ve bu alanda Japonya'nın rakipsiz olabileceğine inanmaktadırlar.

Öte yandan, Çin'in yükselişinin Doğu ve Kuzeydoğu Asya'da güvenlik bakımından nasıl bir ortam doğurmakta olduğu elbette Japonya için de bir kaygı verici bir durumdur. Çin ve Japonya'nın halihazırda bulunan sorunlarının yanı sıra Japonya'nın ABD ile ittifakı gereği Tayvan Boğazı'nda meydana gelebilecek bir çatışma ortamının içine çekilmesi, sürüklenmesi gibi bir durum da ihtimal dışı değildir.

Bu bağlamda Japonya, Çin'e yönelik olarak siyasi ve ekonomik bir yakınlaşma politikası gütmektedir ve bu yolla Çin'i izole etmek, yabancılaştırmak veya düşman etmek gibi tehlikeli ihtimallerden kaçınmaktadır.

Sonuç

21. yüzyılın ikinci on yılında ilerlerken Japonya'nın güvenlik ve savunma ile ilgili temel yaklaşımlarında ve politikalarında bir dönüşüm tespit etmek mümkündür. Bu dönüşümü Japonya'nın 'normalleşmesi' olarak adlandıran analizler de mevcuttur.

Japonya, Çin'e yönelik olarak siyasi ve ekonomik bir yakınlaşma politikası gütmektedir ve bu yolla Çin'i izole etmek, yabancılaştırmak veya düşman etmek gibi tehlikeli ihtimallerden kaçınmaktadır.

Gerek bölgesinde, gerekse de uluslararası sistemdeki önemli gelişmeler karşısında Japonya'nın böyle bir dönüşümü gerekli görmüş olduğu da içinde cereyan eden tartışmalardan anlaşılmaktadır.

Japonya'nın dünyada artan kitle imha silahları ve balistik füzelerin yayılması sorunu karşısında, askeri alanda bugüne kadar sürdürdüğü düşük profilli yaklaşımı bir kenara bırakarak nükleer silah sahibi bir süper güç olma yoluna gideceğini iddia edenlerin ortaya koydukları endişelerinde önemli oranda haklılık payı olmakla beraber Japon silahlı kuvvetlerinin bir süper güç konumunda ülke olmak için vazgeçilmez unsurlardan olan bazılarını sahip olmadığı gözardı edilmemelidir.

Süper güç olmak "güç yansıtmak" (power projection) için gerekli imkân ve kabiliyetlere sahip olmak ile doğru orantılıdır. Bir başka deyişle, ülkenin ana kara sınırlarından yüzlerce hatta binlerce kilometre uzaklıktaki bölgelere askeri açıdan müdahale edebilmek, yeterli miktarda askeri unsurları o bölgeye aktarabilmek ve gerektiğinde aylarca hatta yıllarca konumunu muhafaza edebilmek, ani ve sürekli hareket icra edebilmek, cephe ilerisi ve gerisi ile lojistik ikmal bağlantılarını kurabilmek ve koruyabilmek için çok sayıda gelişmiş ve sofistike askeri unsurlara ve insan kaynaklarına sahip olmayı gerektirir.

Ancak, güç yansıtmak için gerekli askeri unsurlardan en önemlileri olan uçak gemileri, nükleer denizaltılar, nükleer silahlar ve kıtalararası balistik füzeler Japonya'nın silah envanterinde mevcut değildir.

Japonya-ABD Güvenlik Anlaşması'nın temelinde Japonya'nın bu gibi silah envanterine hiçbir zaman sahip olmaması yatmaktadır. Aksine bir davranış ABD'nin sert tepkisine sebep olabilir. Ayrıca, bu gibi devasa silah sistemlerini yapmak için gerekli alt yapı ve hatta siyasi irade dahi var olsa bile, gelecekte bu durumdan olumsuz etkilenecek olan ülkelerin bilgisi dışında tümünü kısa sürede gerçekleştirmek mümkün görünmemektedir. Bu sebeple, görünebilir gelecekte Japonya'nın böyle bir risk alacağına inanılmamaktadır.

Japonya, kitle imha silahlarının yayılması sorunu karşısında en etkin mücadelenin yayılma karşıtı ülkelerin güçlerini birleştirmesi olduğunu görmektedir ve bu yönde çabalar içindedir. Yayılma karşısında ülkelerin bireysel mücadeleleri başarı getirmeyeceği gibi spekülasyonlara açık bir durum yaratır.

Bu sebeple, son bir kaç yıl içinde yayılma karşıtı rejimlerin güçlü kılınması yönünde atılmış çok ciddi adımlar ortada iken ve bir miktar sonuç da alınmakta iken Japonya'nın nükleer silah üretmek yönünde bir girişimi yayılma karşıtı rejimin çökmesine sebep olabilir.

Rejimin güçlendirilebileceğinden umudu kesen Japonya gibi bilimsel ve teknolojik yönden gelişmiş bir çok ülke de benzer bir yol izlemeye karar verebilirler. Bunun sonu kaos olur. Dolayısıyla, Japonya adeta dünyanın güvenlik supabı durumundadır ve bu konumunu muhafaza etmesi uluslararası istikrar ve barış açısından son derece önemlidir. ■

Japonya'nın dünyada artan kitle imha silahları ve balistik füzelerin yayılması sorunu karşısında, askeri alanda bugüne kadar sürdürdüğü düşük profilli yaklaşımı bir kenara bırakarak nükleer silah sahibi bir süper güç olma yoluna gideceğini iddia edenlerin ortaya koydukları endişelerinde önemli oranda haklılık payı olmakla beraber Japon silahlı kuvvetlerinin bir süper güç konumunda ülke olmak için vazgeçilmez unsurlardan olan bazılarını sahip olmadığı gözardı edilmemelidir.